

Nr 458.

Av herr Agerberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 23, med förslag till lag om ändring i vattenlagen.

I proposition nr 23 med förslag till lag om ändring i vattenlagen föreslår Kungl. Maj:t vissa ändringar i nämnda lag, syftande i huvudsak till att bereda ökat skydd för fisket vid vattenkraft- och vattenregleringsföretag samt vid flottning. De föreslagna ändringarna innebära i stort sett en mycket värdefull förbättring i fråga om skyddande av fiskets intressen. I vissa detaljer anse vi dock lagförslaget och departementschefens uttalanden i anslutning därtill icke tillfredsställande.

De föreslagna grunderna för beräkning av fiskeavgift äro vad beträffar korttidsregleringar enligt vår mening olämpliga. Avgiften kommer icke att stå i proportion till skadornas omfattning. Avgiften för korttidsreglering, som i allmänhet är den mest skadliga formen av reglering, blir därigenom alltid mycket låg. Taxeskalan borde, såsom vattenrättsdomaren i Mellanbygdens vattendomstol föreslagit i sitt i ärendet avgivna remissyttrande, vara uppställd så, att avgift utgår med visst belopp för varje kubikmeter av medelvattenföringen, därvid för varje kubikmeter viss latitud skulle gälla. Vid större variationer borde avgift utgå inom den övre delen av latituden, medan för små variationer avgiften skulle utgå inom den lägre delen av latituden. Hänsyn borde vidare tagas till den tid av året, under vilken korttidsreglering bedrives, samt till utbyggnadsgraden. Fiskeavgiften vid korttidsreglering borde beräknas med utgångspunkt från den genom korttidsregleringen förorsakade variationen i vattenföring i jämförelse med medelvattenföringen, vilken är helt oberoende av alla årsregleringar i vattendraget.

I fråga om användningen av de avgifter, som inflyta enligt 2 kap. 10 § vattenlagen, har departementschefen anfört, att det ej synes ändamålsenligt att denna fråga närmare regleras i lagen. I anslutning till ett yttrande av fiskeristyrelsen har departementschefen emellertid som sin mening uttalat, att »det ej torde föreligga något hinder mot att dylika avgifter även användas till befrämjande av kust- och havsfisket». Med anledning härav må framhållas, att enligt vad som framgår av de i 1917 års sakkunnigbetänkande anförda motiven för den jämlikt 2 kap. 10 § utgående fiskeavgiften, är avsikten med denna avgift att kompensera fiskerinäringen i stort och landets hushåll för en skada, som i viss mån kan konstateras men ej närmare fixeras. Det är emellertid uppenbart att det härvidlag är den bygd inom vilken skadorna sker, som får vidkännas de största olägenheterna och skadorna. Av den anledningen synes det vara motiverat att

1 — Bihang till riksdagens protokoll 1954. 4 saml. Nr. 458—469.

fiskerinäringen, i den mån så är möjligt, erhåller kompensation inom den bygd, där skadorna uppstått, och att avgifterna därför i största möjliga utsträckning återgå till den bygd inom vilken de utdömas.

Enligt en av fiskeristyrelsen den 10 mars 1950 framlagd utredning angående överflyttning av bestyret med fiskeavgiften till fiskeristyrelsen samt kontroll över åtgärder till skydd för fisket framgår, att ifrågavarande avgifter för närvarande till betydande del tagas i anspråk för finansiering av försöks- och forskningsverksamhet på fiskeriväsendets område samt att det, med hänsyn till att grundforskningen på området icke hunnit så långt, blivit nödvändigt att bekosta även sådan forskning med nu avsedda fiskeavgiftsmedel. Om dessa medel förutom för forskningsändamål nu i större utsträckning än tidigare skola användas till befrämjande av kust- och havsfisket kommer det enligt vår mening orimliga förhållandet att uppstå, att knappast några medel komma att finnas disponibla för fiskefrämjande åtgärder i vattendragen inom de bygder, där avgifterna äro utdömda. Redan nu äro förhållandena i detta avseende mycket otillfredsställande. Såsom exempel kan nämnas, att av enbart inom Jämtlands län utdömda avgifter enligt 2 kap. 10 § ha hittills inlevererats 564 654 kronor 50 öre. Av detta belopp ha endast 69 500 kronor fått disponeras för fiskevårdande och fiskefrämjande åtgärder inom länet. Många angelägna och välmotiverade behov ha därigenom icke kunna tillgodoses. Det förtjänar i detta sammanhang att uppmärksammas, att lantbruksstyrelsens dåvarande fiskeribyrå i en utredning år 1928 om sötvattenfiskets upphjälpande angivit såsom lämpligt, att ungefär hälften av enligt 2 kap. 10 § vattenlagen inbetalda avgifter finge tagas i anspråk för lokala åtgärder i skadelidande bygder. Därest departementschefens förenämnda uttalande angående avgifternas användande till befrämjande av kust- och havsfisket skall kunna godtagas av riksdagen, är det nödvändigt, att riksdagen samtidigt uttalar, att en större andel än hittills bör disponeras för lokala åtgärder i de skadelidande bygderna.

Det synes oss vidare, att de enskildas och bygdeintressets rättsskydd efter-satts i det föreliggande förslaget. Såsom vattenrättsdomaren i Norrbygdens vattendomstol anför, kan man »ifrågasätta rättmätigheten av att bygdeintressena hållas under förmynderskap av ett centralt organ». Detta gäller såväl i vad avser rätt att påkalla omprövning av vattendom som vid under-rättelseskyldighet, som föreslagits åligga flottningssörening vid utförande av rensning enligt 6 kap. 20 § och 6 kap. 26 §. Det bör i detta sammanhang observeras, att kammarkollegium respektive den statliga fiskeridadministrationen endast har skyldighet att befatta sig med frågor av allmän karaktär och således kan anse sig vara förhindrade att upptaga vissa av bygdeintressena gjorda framställningar. I varje fall bör rätt att påkalla omprövning av dom tillkomma även bygdeintresset i de fall då det gäller avgifter eller åtgärder jämlikt 2 kap. 8 § och kostnaderna för omprövnings-

förfarandet böra gäldas av sökandeföretaget. Vidare böra, med hänsyn till de enskildas och bygdens intressen, i 6 kap. 20 §, 6 kap. 26 § och 14 kap. 6 § gälla samma bestämmelser för länsfiskeritjänstemännen som för statens fiskeritjänstemän.

Beträffande frågan om rensningar i flottled, som är av mycket stor betydelse, synas vissa erfarenheter ha gjorts sedan den tidpunkt, då den till grund för propositionen liggande promemorian avgavs och gjordes till föremål för remissyttranden. Omfattande rensningar med traktor ha företagits i ett mycket stort antal flottleder under de senaste åren. I regel har därvid åberopats 6 kap. 26 § trots att rensningarna oftast gjorts så radikalt att vattendragen mer eller mindre kanaliserats. Flottledsrensningarnas inverkan är ofta obetydliga ur allmän fiskesynpunkt medan den — genom försämring av förhållandena för fiskeutövning — alltid starkt förnärmar enskild rätt. Möjligen kan flertalet av ifrågavarande rensningar ej hänföras till 6 kap. 26 §, men de flottande göra oftast gällande att så är fallet, och för gemene man är saken svår att avgöra. Det är angeläget att fiskeritjänsteman alltid inkopplas i dessa sammanhang och därvid — såsom ovan anförts — ej enbart statens utan även hushållningssällskapets fiskeritjänsteman.

De i propositionen föreslagna ändringarna av 6 kap. 20 § och 6 kap. 26 § kunna sålunda ej anses vara till fyllest för att bereda fiskeintressena fullgott skydd. Det bör åtminstone alltid föreligga skyldighet för den flottande att vid rensning av det slag, som avses i §§ 20 och 26, underrätta såväl mark- och fiskerättsägare som länets och statens fiskeritjänstemän. I övrigt bör flottningförening även vara skyldig att iakttaga regler angående företeende av plan för arbetena och summarisk utredning med uppgifter om dels vattnets tidigare djup och läge, dels orsaken till eventuella förändringar.

På grund av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 23 med förslag till lag om ändring i vattenlagen måtte dels uttala, att jämlikt 2 kap. 10 § nämnda lag utdömda fiskeavgifter böra i större utsträckning än hittills disponeras för lokala åtgärder i de genom vederbörande vattenregleringsföretag skadelidande bygderna samt att avgiftsmedlen må användas till befrämjande av kust- och havsfisket endast i den mån angelägna lokala åtgärder därigenom icke eftersättas i de bygder, där avgifterna utdömts och inbetalats, dels ock i övrigt beakta de i motionen anförda synpunkterna.

Stockholm den 27 januari 1954.

Nils Agerberg.

Helge Lindström.

Carl Östlund.

Henning Gustafsson

i Skellefteå.

Nils Jönsson

i Rosshol.